

БІОЛОГІЧНІ НАУКИ

Бондар О.Б.

*кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач,
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
імені Тараса Шевченка*

ЛАНДШАФТИ ВОДОЗБОРУ РІЧКИ СІВЕРСЬКИЙ ДОНЕЦЬ

В основі ландшафтної екології лежить суб'єкт-об'єктний принцип визначення предметів її досліджень. Ними є просторові процеси, структури, часові зміни, цінності та значення ландшафту, які є важливими з позицій його суб'єктів – джерел активності, які діють у ньому [2; 3].

В Україні виділяють два класи ландшафтних комплексів: рівнинний та гірський [4]. Водозбір річки Сіверський Донець належить до рівнинного ландшафтного комплексу. Так, Максименко Н.В., Квартенко Р.О., Різник К.Ю. проаналізували ландшафтну структуру території Харківської області на рівні фізико-географічних країв, областей і районів [6].

Крайнюков О.М. Кривицька М.І., Крайнюков О.О. проаналізували ландшафтну структуру Харківської та Рівненської областей. Встановили ландшафтні особливості територій, які впливають на формування екологічного стану водних об'єктів, та виконано їх порівняльний аналіз. Визначили найбільш вразливі до забруднення річки території, що досліджувалися [5]. Вивчення особливостей формування різних типів ландшафтів на території України, а також на водозборах річок є актуальним.

Межі водозбору Сіверський Донець визначено за допомогою програми MapInfo Professional 12.5 і векторної карти України. Для визначення типів ландшафтів використовували карту Національного атласу України [7].

Усього на території дослідного об'єкта визначено 8 видів ландшафтів (рис. 1). Так, виділяються: лесові низовини, розчленовані, з сірими і темно-сірими опідзоленими ґрунтами, острівними кленово-липовими дібровами (1), лесові височини, розчленовані, з чорноземами типовими малогумусними з сірими опідзоленими ґрунтами, у минулому під лучною рослинністю, з острівними дібровами (2), лесові височини,

останцево-горбисті, розчленовані ярами та балками, врізаними в крейдові відклади, з чорноземами типовими середньогумусними, острівними дібровами (3), лесові тераси з чорноземами типовими, середньогумусними в комплексі з солонцюватими, у минулому під лучною рослинністю, з острівними дібровами (4), Піщані тераси, горбисті, з дерново-підзолистими ґрунтами, з борами і субборами (5).

Рис. 1. Типи ландшафтів на водозборі річки Сіверський Донець

Лесові тераси, розчленовані, з чорноземами звичайними середньогумусними у комплексі з солонцюватими, з острівними дубово-сосновими сугрудами (6). Лісові, лучні остепнені та солонцюваті заплави (7). Плавні, лучно-степові солонцювато-солончакуваті заплави (8).

Таким чином, особливості ландшафтної структури на водозборах Сіверського Дінця впливають на формування типів лісу [1], а також на динаміку лісівничо-таксаційних показників насаджень.

Список використаних джерел:

1. Бондар О.Б. Лісистість і лісівничо-таксаційні особливості насаджень водозборів річок Лівобережного Лісостепу. *Лісівництво і агролісомеліорація*. 2018. № 132. С. 13–24. DOI: <https://doi.org/10.33220/1026-3365.132.2018.13>

2. Гродзинський М.Д. Ландшафтна екологія як нечітка суб'єкт-об'єктна система. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Географія.* 2011. Вип. 22. С. 33–38.

3. Гродзинський М.Д. Основи ландшафтної екології : Підручник. Київ : Либідь, 1993. 224 с.

4. Давиденко В.А., Білявський Г.О., Арсенюк С.Ю. Ландшафтна екологія. Київ : Лібра, 2007. 280 с.

5. Крайнюков О.М., Кривицька М.І., Крайнюков О.О. Основні ландшафтні передумови формування екологічного стану водних об'єктів (на прикладі Харківської та Рівненської областей). *Молодий вчений.* 2017. № 2. С. 22–25.

6. Максименко Н.В., Квартенко Р.О., Різник К.Ю. Оновлене фізико-географічне районування Харківської області. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Екологія.* 2016. Вип. 14. С. 20–32.

7. Національний Атлас України [Карти]. 2007. Київ : ДНВП «Картографія».

Василега П.А.

аспірант,

Сумський державний педагогічний університет

імені А.С.Макаренка

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВПЛИВУ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ НА ОПОРНО-РУХОВУ СИСТЕМУ ДІТЕЙ

М'язову силу визначають як найбільше механічне зусилля або обертальний момент, що потенційно можуть бути відтворені м'язом або їх групою. Це важливий елемент підготовленості організму, слабка мускулатура може суттєво обмежити рівень щоденної рухової активності. Виокремлюють три види м'язових скорочень: концентричні (м'яз скорочується) ексцентричні (м'яз подовжується під впливом зовнішніх механічних чинників) ізометричні (довжина залишається незмінною, зовнішні механічні сили аналогічні його скороченню). Таким чином, максимальна м'язова діяльність в трьох формах скорочень може бути використана для опису м'язової сили.

В літературі присвяченій фізичній підготовленості, часто зустрічається така характеристична категорія м'язової сили як вибухова сила. Відмітимо, що дана характеристика не є силою, так як вимірюється